

EDINOST

„EDINOST“
Izhaja po trikrat na teden v šestih izdanjih ob **torških, četrških in sobotah**. Zjutranje izdanje izhaja ob 6. uri zjutraj, večerno pa ob 7. uri večer. — Obojno izdanje stane: za jeden mesec . f. 1.—, izven Avstrije f. 1.50 za tri mesece . . . 3.— . . . 4.50 za pol leta . . . 6.— . . . 9.— za vse leto . . . 12.— . . . 18.—
Naročnine se plačujejo naprej na naročbe brez priložene naročnine se uprava se ozira.
Posamične številke se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 3 nč., izven Trsta po 4 nč.

Oglaš se računa po tarifu v petitu; za naslove s debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor obsega navadnih vrstic. Poslana, osmrtnica in javne zahvale, domači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu ulica Caserma št. 18. Vsako pismo mora biti frankovano, ker nefrankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglaš sprejema upravnništvo ulica Molino picolo št. 3. II. nadst. Naročnino in oglaš se plačujejo loče Trst. Odprte reklame stije se proste poštnine.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

„P. edinstvo je moč“.

Važnim dokumentom

smemo nazivati spis, ki je došel političnemu društvu „Edinost“ od c. kr. redarstvenega vodstva v Trstu kakor rešitev na pritožbo radi vedenja mestnega okrajnega predstojnika Vidusso-ja na shodu, katerega je bilo sklicalo rečeno društvo na Proseku dne 18. oktobra t. l. Ta spis ni važen samo za naše lokalno razmerje med mestnim magistratom in slovenskim življenjem, ampak isti je velike načelne važnosti glede na enakopravnost jezikov, zajamčeno v zakonih. Tako izrečno, tako odločno, tako pregnantno se še ni z lepa konstatovala v uradnih spisih pravica vseh narodnostij do enakopravnosti kakor se je to zgodilo v tem spisu. Isti slove: št. 3976/res.

Častnemu predsedništvu pol. društva Edinosti v Trstu.

Na Vašo pritožbo de praes 27. oktobra 1896, podnešeno neposredno vis. c. k. namestništvu proti ponašanju mestnega okrajnega predstojnika Vidussoja prigodom javnega shoda, katerega je društvo „Edinost“ na dan 18. oktobra t. l. sklicalo na Prosek, čast mi je vsled spoštovanega odpisa visokega c. kr. namestništva v Trstu z dne 19. novembra 1896 št. 2311/P. Temu častnemu predsedništvu naslednje priobčiti:

Pritožba je naperjena proti temu, da je

- 1.) kot zastopnik mestnega magistrata k shodu delegirani okrajni prostojnik na Proseku A. Vidusso v razpravljanje govornika Goruppa se mešal;
- 2.) da se ni slovenskega jezika, kot jezika sklicajočega društva in udeležencev shoda poslužil,
- 3.) da je shod nepostavno razpustil.

Visoko c. kr. namestništvo nahodi pritožbi v vsem obsegu ugoditi, ker je preiskava dognala, da je rečeni magistratni organ v resnici s posameznimi govorniki neposredno občeval in se žnjimi v besedni prepir spuščal in torej proti določbam §. 17 društvenega za-

kona z dne 15. novembra 1867 d. z. l. št. 137, oziroma §. 11 zakona o združenju istega dne d. z. l. št. 135 ravnal, dalje, ker dejstvo, da se je magistratni organ branil poslužiti se slovenskega jezika involvira očitni prekršaj člena XIX. temeljnega državnega zakona o občnem pravu državljanov z dne 21. decembra 1867 d. z. l. št. 142, kateri med ostalim določa, da se vsem deželnim jezikom pripoznava ravnopravnost v javnem življenju in je sklicevanje magistratnega organa, na okolnost, da je italijanski jezik uradni jezik mestnega magistrata, in da je on torej primoran samo tega jezika se poslužiti, z obzirom na gori navedeno določbo temeljnega zakona tem manj veljavno, ker je magistratni organ v zadevi delegiranega delokroga interveniral; naposled, ker predlog tekom razprave po členu zbora, odvetniku dr. Gregorinu stavljen in od shoda odobren, da se sklone resolucija, da so magistratni organi pri slovenskih shodih dolžni se slovenskega jezika posluževati, ker bi se drugače na njih govore ne bi obzira jemalo, nič nezakonitega neobdržavain na nikaki način dokazano ni, da je na shodu, izvzemši nepostavno postopanje magistratnega organa, se kaj nepostavnega dogodilo, ali da je shod imel tak značaj, da bi bil mogel postati nevaren za javni red in da bi torej njegov razpust po § 13 zakona o združenju z dne 15. novembra 1867 d. z. l. št. 135 bil opravičen.

Kar pa se tiče Vašega petita, da naj bi se rečeni magistratni organ pozval na odgovor radi njegovega postopanja prigodom navedenega shoda, se kot nedopustljiv zavrača, ter ne pristojna društvu se mešati v pitanja, katera so eksekutivi pridržana in ki se imajo po disciplinarnih predpisih soditi.

Od c. kr. redarstvenega vodstva
V Trstu dne 21. novembra 1896.

C. k. vladni svetnik:
Busich m. p.

Javni shod

polit. društva „Edinost“ dne 15. novembra 1896
v Bazovici.
(Zvršetek.)

Predsednik je pozval na to zborovalca, da se oglasi, kdor ima kaj pripomniti k poročilu Nabergojevemu.

Oglasil se je Peter Križmančič, povdarjaše, koliko škode povzročajo vojaki na lesu, travi itd. Ko se vrše vaje v streljanju, je vse zaprto. Prosi bi morali odškodnine.

Dr. Rybač: Magistratu bi bila dolžnost ukreniti potrebno v varstvo občanov. A ker magistrat te svoje dolžnosti ne vrši v takih slučajih, zato ravno prosimo, da se osnuje okrajno glavarstvo.

Nabergoj: Skupno naj bi se pritožili na magistratu vsi tisti, ki trpé škodo. Ako pa magistrat ne bi hotel storiti svoje dolžnosti, potem se kar obrnite do mene, bom pa jaz posredoval na vojnem ministerstvu.

Komisar Vidusso opazá, da je „capovila“ že oddal prošnjo na magistratu, in govoril je še nekaj v laškem jeziku.

Hr. Ražem: Čuli ste poročilo vašega poslanca Nabergoja. Čuli ste, kako se je vedno pritoževal v vašo korist, a čuli ste tudi, kako so ga prezirali. S tem so prezirani tudi njega volilec. Temu ni kriv on, ampak krivi so drugi. Čuli ste, kako občina dela dolgove. Ako bi imeli okrajno glavarstvo, bi isto pazilo na razne nedostatke. Pomislite, kako je trpel naš zastopnik, ko je bučala galerija nad njim, pomislite, kako so v svojem arcu trpeli vsi naši zastopniki, kadar so hoteli dobrega storiti, a so jih zasramovali. Zato torej predlagam, da današnji shod izreče zahvalo našim poslancem, oziroma zastopnikom v mestnem zboru na njih delovanju. (Burni živio-klici.)

Predlog g. Ražma se je vsprejel jednoglasno.

Predsednik dr. Rybač: Sedaj nam je preiti v razpravo o resoluciji za osnutje okrajnega glavarstva. Nasprotniki vam trde vse mogoče stvari,

Levro je srečno dovršil ustmene izpite, in pričakovali smo, da se mu podeli mesto na katerem hrvatskem gimnaziju. Odleglo mu je malo. Nekega lepega spomladanskega dne — nikdar ne pozabim tega usodnega dne — smo sedeli po obedu skupno v kavarni. Maček in Lovro sta se pripravila estro o nekem jezikoslovnem vprašanju. Hkratu je ustopil v dvorano visok, debel človek, obritega, smehljajočega se lica, spičastega nosu. Po dolgi suknji in visokih, svetlih škornjih smo opazili, da je ta človek duhovnik. Došlec je nekaj v kotu šepetal s kavarnarjem, na kar je poslednji s prstom pokazal na našo mizo. Ptujec se je približal pokorno ter nas vprašal po hrvatski, anemal klobuk z glave:

„Ali so tu gospoda Hrvati?“

„Smo“, odgovorili smo v jeden glas.

„Vrlo drago mi je, da sem našel tu svojih rojakov“, je nadaljeval duhovnik smeje se, „kajti to mesto je veliko, a jaz sem ptujec. Jaz sem Ante L. učitelj iz S. v Dalmaciji. Došel sem sem, da položim profesorske izpite iz hrvatskega jezika za ves gimnazij. Ne umejem ni češkega ni nemškega ter se veselim lepe družbe našincev, pa vas prosim za vaše prijateljstvo.“ (Pride šc.)

PODLISTEK.

Prijatelj Lovro.

Črtica po resnici. — Spisal August Šenoa. Provel C—3

Povešene glave je sedel Lovro na divanu. Ko sem završil, je ustal in sel za mizo pisati. Pisal je nad tri četrti ure. Dovršivši, izročil je pismo meni.

„Prav imaš, čitaj“, rekel mi je.

To je bil pravcati ultimatum Minkinemu očetu, zahteval je od istega, naj govori vse resnico; sicer da ne bode nič iz poroke; odgovori naj do štire ure nepopoludne. Slog je bil uljuden. Služabnik je odnesel pismo staremu.

Pod večer vrnil sem se s sprehoda domov. Lovra ni bilo doma. Sel sem, da bi čital pri sveči. Za malo je pal Lovro v sobo. Prepaden je bil. Kakor da je duh prišel v moje stanovanje. Bil je bled kakor smrt, oči so mu bile izbuljene, ustnice modre.

„Torej!“ je začel, postavivši se pred me, „jaz prihajam od neveste. Raztrgal sem venec ter ga jej vrgel pred noge. Da, prav si govoril. Za vse življenje so me hoteli upreti v jarm kokete, stare device, ki nima nič — nič. Bog, Bog, ali sem bil nor, slep? Kaj naj sedaj? Stari mi je od-

govoril v dolgem birokratiškem pismu na kratko, da ima šestero otrok, med katere se razdeli onih 6000 goldinarjev, a to se zgodi še le po njegovi smrti, a dotlej da mi hoče dajati letno podporo po sto goldinarjev, ali si čul? Ubiti so me hoteli. Krila so mi zlomljena, minole so mi nekdanje sanje, vendar sem ostal še človek, ali sedaj so me hoteli ubiti. Groza me objema. Šel sem k Minki, raztrgal svatbeni venec ter vrgel ga jej pred noge. Ona se je zgovarjala jokaje, jaz pa sem zapustil hišo za vedno. Moj oče! Moj ubogi oče!“

Kakor je bil Lovro strasten, sem se bal, da oboli. A ni obolel. Zlasti mu je dobro delo, da se je postarna Minka kmalu zatem poročila z nižjim uradnikom iz urada nje očeta. Vendar je bil Lovro strašno potr. Na bledem mu licu bilo je opaziti sedaj pa sedaj neko nenavadno drhtenje. Ustnice so mu bile suhe, blede, oči rumene, motne. Videti je bilo na otožnem čelu, da ga mori tajna tuga, ker se mu ni posrečilo, da bi rešil očeta iz bede. V društvu, in celo tudi pred mano, delal se je Lovro veselega, nemarečega, a to je bilo le za oko. Ljuta ironija, katero je pričeval vsaki svoj govor, pogosto ciniške opazke o idejalnih predmetih, so pričale o njega globoki žalosti. O Minki ni bilo več govora med nama.

da bi vas strašili in begali. Jaz kakor odvetnik poznam zakone. Reči vam moram, da vas ne mi ne nikdo drugi ne more spraviti pod Sežano, kajti okolica in mesto sta nerazdružljiva, ker sestavljata jedno pokrajino, jedno deželo. To se ne da odtrgati. Ako bi se hotelo to doseči, bi morala privoliti v to tržaški in goriški deželni zbor. In celó na Dunaj bi morala iti stvar. A tudi goriška dežela bi se zahvalila na tem, ker ima dovolj skrbi za svoje deželane. Mi namerujemo le vašo korist. Občine imajo razna opravila: za ceste, tržne rede, vojaščine, nadzorstvo nad krčmami, prodajalnicami itd. Opravila občin so dvojne vrste. Taka, ki jim pripadajo kakor občin; teh se jim ne more odvzeti. Potem pa imajo občine tudi takih opravil, katerih ne izvršuje v svojem imenu, in katera vrše drugod okrajna glavarstva. Med te spadajo vojaške stvari, volitvene itd. Kako se v Trstu sestavljajo volilne liste, priča dejstvo, da je bilo ravnokar uloženih 1400 reklamacij. Kake sitnosti imate, ako prosite koncesije za kako obrt! V Trstu vprašujejo najprej: Ali si Slovenec? Če nisi pri „cikorji“, težko dobiš koncesijo. Potem bode drugače; ako dobimo okrajno glavarstvo, odločeval bode c. kr. uradnik ter nepristranski reševal prošnje. Potem je treba misliti na zdravstvene posle, poljske koristi itd. Ako drugod skrbi c. k. uradnik, ali so zato prebivalci ločeni od občine.

Iz tega sprevidite, da opravlja torej magistrat tudi take stvari, katere so drugod v rokah okrajnih glavarstev. Na okrajnih glavarstvih morajo postopati po zakonih, kajti ta oblast je odvisna od namestništva. Če se pa magistrat pregreši v tem ali onem, ga skoraj ni moči prijeti. Saj je izjavil nedavno, da se niti ministerstva ne boji. Vedo namreč, da jim nikdo nič ne more. (Tu je govornik navel iz „Independenteja“, kako je sklenila municipalna delegacija, kako da nikdar ne pride slovenski akt s tržaškega magistrata kljub vsem nasprotnim odredbam namestništva in ministerstva.)

Naš namen je torej ta, da se tista opravila, ki prav za prav ne spadajo magistratu, odvzamejo istemu, ne da bi se dotaknili lastnih opravil občine. S tem bi torej nikakor ne šli od Trsta. Da vam bode stvar jasna, spominjam vas le na policijo. Po okolici ima magistrat deloma policijo v svojih rokah, v mestu samem pa ne! Radi tega ste pa vendar vsi jednako Tržačani. Čuti je bilo to oporekanja: Če se to zgodi, bomo morali sami skrbeti za šole, ceste itd. To ni res! Kajti tudi potem hote morali istotako plačevati za vse te potrebe, zato vam pa ostanejo tudi pravice. Po okrajnem glavarstvu dobite le koga, ki bo skrbel za te vaše pravice. Iz govora gospoda posl. Nabergerja ste že lahko posneli, da pravičljivi cesar ni potrdil nekaterih doklad, a iz tega sledi, da tedaj magistrat ni delal za vašo korist. Okrajno glavarstvo pa bi skrbelo za vas v raznih slučajih. Pomislite vse to. Potem boste uživali jednake pravice, kakor marate plačevati davke jednako z drugimi. Ako morate vršiti vse dolžnosti, naj se vam pa tudi da, kar je vašega. Vi smete zahtevati da je kdo tu, ki vas zagovarja. Mestna gospoda se boje, da bi ne bili več gospodarji čez vas, zato nasprotujejo. Mi pa vidimo, kolike krivice morate trpeti in zato se je društvo „Edinost“ lotilo tega dela, se je lotilo misli, katero je sprožil okoličan Martin Pečar na obnem zboru društva „Edinost“. On je povedal, kake krivice se gode in prosil je, da se preneseni delokrog odvzame magistratu. [Zato se sklicujejo ti shodi, da se na njih izrečete za okrajno glavarstvo. To vedo že na najvišem mestu na Dunaju. — Predno končam, hotel bi še eno omeniti. Naš slavna magistrat ima mnogo skrbi, a zdi se, da ima preveč skrbi za one tam v kriljestvu — To se že vidi po javni vzgoji ljudstva, ker v Trstu opažam vse polno podoblaških vladarjev a ono našega presv. cesarja težko kje zaslediš. Iz tega lahko sklepam, da se tu ne goji prava ljubezen do Avstrije, zato predlagam, da se vsprejme sledeča resolucija:

Javni shod V. okraja tržaške okolice, v Bazovici dne 15. nov. 1896. smatra sedanje upravne razmere v tržaški okolici neznoznimi in škodljivimi, toliko tržaški okolici, kolikor državnim interesom, in zato prosijo okoličani, zbrani na tem shodu, kakor avstrijski državljani, da blagovoli visoka c. kr. vlada odvzeti slavnemu mestnemu magistratu tržaškemu posle prenesenega ali izročnega delokroga glede okolice in ustanoviti posebno c. kr. okrajno glavarstvo za isto.

Po preditanju te resolucije je vprašal predsednik, ako kdo želi besede k temu predmetu.

Nabergerj: Čudno je sicer, da mi kličejo in zahtevamo vladno policijo, namesto da bi varovali našo avtonomijo. Vzroki so tako tehtni: da nas vlada vzame v varstvo, ker ne maramo še umreti. Od nekaj časa sem se tako množke kazni po okolici, da je kaznovanih že 80% okoličanov, kar bi se ne zgodilo pod okrajnim glavarstvom. To še najbolje vedo Gropajci, kateri so morali plačati globe zaradi šole in iti v zapor. Če se pritožite, ste kaznovani. (Nekdo: Kdor zna na magistratu najbolj pametno in pravično govoriti, tistemu odmerijo največ kazni. Vskliki: Res je!) V Bazovici je neki revež sezidal bajtico, a magistrat mu je ukazal še toliko pridelati, dozidati, da revež ni mogel. V najhujši zimi so družino s tremi otroki vrgli v sneg. Oče je vsled tega umrl od žalosti. Na Opčinah je nekdo imel bajtico a brez dimnika. Ker se je hotela podreti, pogodil se je s sosedom in si sezidal malo hišico. A magistrat je zahteval mnogo poprav iz cementa in drugih stroškov. Kako naj stori, ko so okolo hiše drugi gospodarji? Sedaj ima dekret že 3 mesece, da mora iz hiše. Ker je pa dekret laški, je mož zamudil čas rekurza. Pomislite: ta revež je naredil 70 poti v Trst, prebil 4 dni zapora in sedaj mora še, v zimi, iz lastne hiše. Na magistratu so moža podili od Poncija do Pilata; on pa se je branil. Kapovila je tudi sezidal hišo, a tudi njemu se je streha podrla, pa vendar sme stanovati v hiši, magistrat molči. Ali je pravično to postopanje? Jaz sem se v deželnem zboru protivil tem krivicam, a še danes ni nič bolje. Zagotavljam vas, da naši ljudje bolj ljubijo Trst kakor oni drugi. Taki so bili tudi naši predniki, ki so varovali mesto pred sovražniki. Naj se dokaže, da sovražimo Trst in Italijane! Mi sovražimo krivico, ki se nam godi, a ne našega mesta. Mi ljubimo Trst.

Miha Hrvatin: Ne čudim se mladini, a čudim se možu okoličanu, ki je rekel, da če se to zgodi, da ne bode smel več hoditi po tlaku v Trstu. Naj gremo kamor hočemo, povsod nam je svobodno hoditi koder hočemo. A v Trstu da ne bi smeli, ko je ta vaša domovina?

Resolucija radi okrajnega glavarstva se je vsprejela soglasno.

Ob točki „razni predlogi“ je Hr. Ražem še enkrat opisal nam nasprotno postopanje magistrata. Prav pošteno je ožigosal razne klečeplaze; oni so naša kri, a vendar poslušajo tiste, ki nam škodujejo. Tem agitatorjem naj bi danes shod izrekel svojo nevoljo in nezaupanje. (Splošno odobravanje.)

Dr Rybář: Častiti zborovalci! Danes ste pokazali, da ste nas razumeli, pokazali ste, da ste zreli možje. Da smo se pa danes tukaj sešli, zahvaliti se moramo zakonu; a vir teh zakonov je naš milostljivi cesar sam; dolžnost je vaša, da mu zakličemo trikratni „živio.“ (Viharen trikratni živio se je razlegal po dvorani.)

S tem je bil shod završen.

Sijajno gmotno stanje slovenskega ljudskošolskega učitelja na koncu razsvetljenega devetnajstega stoletja.

(Govoril na glavni skupščini „Zaveze“ v Opatiji dne 20. avgusta 1896. l. Jernej Ravnikar, nadučitelj v Mokronogu.)

(Dalje)

In kaj nam prinese novi zakon, ko bode potrjen? „Soča“, glasilo slovenskih poslancev, piše, da je zakonski načrt tak, da, kar z desnice daje, z levico jemlje, kajti v desetine se bodejo šteli samo stalno nameščeni učitelji...

(Tu sledeči odstavek smo izpustili, ker se ne strinjamo z istim. Op. ured.)

Kolikor se tiče učiteljskih razmer na Goriškem — osobito pa „znane okrožnice“, ki so jo izdali nekateri učitelji, moram nepristranski priznati, da ni bilo umestno, tako udrihati v časopisih po učiteljih, ki se potezajo za zboljšanje svojega gmotnega stanja — in ki so bili ravno vedno zvesti privrženci in sotrudniki teh časopisov. — Kdo bi pač temu ali onemu sobratu štel v zlo, ako v svojem kritičnem položaju išče uteh z odkritosrčno izjavo. — Dalje pa nikakor ne mislim razmotrivati razmer na Goriškem, ker mi vse tudi ni znano in jasno. Izrečem pak že danes svojo

nado, da bi vsi neodvisni rodoljubi delali na to, da se ondotnemu učiteljstvu čim prej tem bolje pomaga izdatno s poboljšanjem letnih plač, tembolj, ker je goriški deželni šolski svet v zadnjem času zaukazal vsem tistim učiteljem, ki oskrbujejo službo občinskega tajnika, da morajo odložiti to poslovanje s 1. januarjem 1897. leta. Vidite spoštovana gospoda, imeti želé celega moza za šolo — toda lažnega! Sicer pa je služba občinskega tajnika taka, da jo po zakonu učitelj sme opravljati. Vsled tega naj bi „Zaveza“ vložila nekak ugovor v obliki prošnje na goriški deželni šolski svet, da razveljavi dotični ukaz.

Iz do sedaj povedanega je pač razvidno, da nimamo od deželnih zastopov pričakovati povoljnega izboljšanja svojih plač. Ne preostaje nam drugega, kakor da prosimo države pomoči, kajti le potem je upati ugodne rešitve, ako se ljudska šola pod r z a v i! Nas že itak stavijo v vrsto c. kr. uradnikov; toda izjema je le ta, da naše plače niso take, kakor one državnih činovnikov. Nam gre ista stopinja, kakor tem, bodisi že gledé na študije, bodisi gledé na naše socialne razmere. Tisti prigovori proti temu, ki so se čuli že v Trstu, da bi bili potem preveč odvisni od vlade, so čisto jalovi, kajti bolj odvisni pač ne moremo biti, kakor smo že! Saj smo itak že podrejeni c. kr. oblast-nijam (c. kr. okr. glavarjem, c. kr. dež. in okr. šolskim nadzornikom itd.) Kolikor se tiče tega, bi ne bili prav nič na slabšem; nasprotno bi s tem pridobil naš ugled — in spoštovanje do učiteljskega stanu bi dospelo na višjo stopinjo, nego pa je sedaj. Kako in na kak način bi se to doseglo, prepuščamo „zavezinemu vodstvu“, da v dosego tega važnega vprašanja stori potrebne korake. — Dela in truda nas čaka veliko, toda ne plašimo se tega, če hočemo sploh kaj prida doseči. Saj pravi že naš kranjski pregovor: „Brez muje se še čevlji ne obuje!“ Ako držimo še nadalje svoje roke križem — govorimo odkritosrčno — ostane pri starem in učiteljstvo bode še vedno trpelo pomanjkanje.

V stavkih, priobčenih k današnjemu referatu v „Popotniku“ št. 14, razvidno je vsaj približno, kako bi nam kazalo postopati, „v dosego podražljivega ljudske šole“. Vsled tega tudi ne mislim nadalje govoriti o tej točki — tem manje, ko vidim, da sem svojo razpravo že malo preveč raztegnil.

Svoje potrpežljive poslušalke in poslušalce prosim le še nekoliko potrpljenja. — Mnogim danes tukaj zbranih tovarišic in tovarišev je gotovo znano letošnje zborovanje štajerskega učiteljstva (26. maja meseca) v Gradcu. Vsi sklepi vsprejeli so se z navdušenjem, kar je tudi popolnoma jasno, ker so taki, da jih more in sme sleherna učiteljica in vsak učitelj z mirno vestjo odobravati in podpisati. Na-dejam se torej, da se strinjate vsi z menoj, ako tudi mi v okvir svojih že pripravljenih tez vzamemo še one štajerskega učiteljstva, da s tem pokažemo že danes solidarnost (vzajemnost) skupnega postopanja v dosego svojih težanj.

(Zvršetek pride.)

Politiške vesti.

V TRSTU, dne 22. novembra 1896.

Državni zbor. Proračunski odsek poslanske zbornice je razpravljaj minole sobote o proračunu ministerstva železnic. Naravno, da so se v tej razpravi oglasili naši tržaški državni poslanci. Saj je ali bi moralo biti naše železniško vprašanje največja briga naši vladi. Posl. Stalitz in tovariši so interpelovali o drugi zvezi Trsta z notranjimi deželami. Železniški minister je izjavil z ozirom na zakon, ki se ima predložiti za podražavljenje železnic, da je izključeno pri tem vsako nasilstvo ali oškodovanje privatnih pravic. Posl. Stalitz in Gregorčič sta se potezala za gradnjo železnice čez Ture in Predel. Stalitz bi bil zadovoljen, da se zgradi tudi bohinska železnica, toda ne popred nego predelska. Poslanec Gregorčič pa je zahteval za slučaj, da se zgradi bohinska železnica, da naj vlada pride s predlogo za gradnjo lekaine železnice Sv. Lucija - Kobarrid.

Srbski kralj je dospel dne 21. t. m. na Dunaj. Na postaji so ga vsprejeli: general Babić in major Herdliczka, ki sta določena za častno osebno službo pri kralju ter srbski odposlanec Simić in vojaški atašé italijanskega poslanstva, Polio. Kralj in spremstvo so se odpeljali v dvornih ko-

čijah v hotel. Pred postajo zbrani Srbi so pozdravili kralja živijo-klici.

Predpoludne je vsprejel Nj. Vel. cesar srbskega kralja v avdijencijo. Avdijencija je trajala tri četrt ure. Iz kompetentnih krogov se čuje, da je kralj Aleksander iznenaden zbog ljubeznivosti cesarjeve in presrečnega vsprejema. O tem da je navdušeno pravil svojemu spremstvu.

Italijanska odlikovanja za Črnogorce. S Cetinja javljajo, da so dospela odlikovanja, katere je podelil kralj Umberto raznim Črnogorcem. Dobili so: vojvoda Božo Petrović, Gavro Vuković, Peter Vukotić in Ilija Plamenac red Sv. Mavričija in Lazarja I. razreda; vojvodi Popović in Niko Matanović, nadškof Milinović, dr. Bogišić red italijanske krone I. razreda; pobočnik Gjurović red Sv. Mavričija in Lazarja II. razreda; brigadir Sivo Martin red ital. krone II. razreda; poveljniki Lacko Vukotić, Dmitrij Martinović in dr. Tomanović, urednik „Glasa Crnogorca“ red ital. krone III. razr.; župan na Cetinju Vuk Vučetić, inženir Marko Gjuranović ter gg. Slovo Ramadanović, Elija Vučetić in Ivan Gjurović red ital. krone IV. razr., ter slednjič častniki Radović, Lovišević, Slavo Andrija in Marko Gazivodlić red ital. krone V. razreda.

Mir med Italijo in Abesinijo. „Agenzia Stefani“ javlja, da sta avstro-ogerski in angleški odposlanec v imenu svojih vlad izjavila italijanski vladi čestitke na sklenjeni mirovni pogodbi z Abesinijo.

General Baldissera bode moral brzkone ostati preko zime v Eritreji. Vrne se še-le tedaj, ko bode kolonija Eritreja administrativno in vojaško urejena popolnoma. V ministerskih krogih sodijo, da bode ta ureditev izvršena do maja meseca. Dotlej namreč bode že uvedena civilna vlada v Eritreji ali bode že vse prirejeno, da se jo uvede, kajti civilna vlada kaže odkriteje na mirne namene, nego pa vojaška uprava.

Različne vesti.

Shod na Opčinah. Ako povemo, da se je shoda udeležilo kakih 500 mož, povedali smo dovolj. Razprava je bila sicer jako animirana, toda vršila se je v najlepšem redu. Govorom je občinstvo pritrjevalo navdušeno in je poveljevalo njih vrednost prav umestnimi vskliki. Resolucije so se vsprejele soglasno in ob viharjem odobravanju. Po vsej pravici je mogel zatrditi gosp. predsednik Mandić, da je bil to najimpozantnejši vseh dosedanjih shodov. Po shodu se je zbralo ogromno ljudstva v gostilni „pri Mičelu“. Natlačeni so bili do zadnjega kotička vsi prostori pri tleh in v I. nadstropju. Tu sta prepevala dva zbora: mešani zbor iz Trsta in zbor „Pevskega in bralnega društva na Opčinah“. O vrljem pevskem zboru tržaškem nečemo govoriti, ali openskim pevcem moramo čestitati od srca, kajti njih napredek je uprav fenomenalen. Sklenili smo bili sicer, da se ne bode govorilo na tej svobodni zabavi! Ali kaj morejo trezni sklepi proti plamtečemu navdušenju? Tudi tu se je pojavilo elementarno silo, kar je kipelo v srcih. Pozabili smo na svoj sklep in cela vrsta krasnih govorov je navduševala navzoče na odlično borbo za naša prava. Govorili so Alojzij Goriup (opetovano), Ivan Nabergoj, domačina Vremec in Hrovatin, Čotić in Mandić. Vsaka napitnica je bila spremljana neopisnim navdušenjem. Nabrala se je tudi svotica za družbo sv. Cirila in Metoda. V zaključek so openski in tržaški pevci združeni zapeli „U boj“ in „Lepa naša domovina“. Sijajni vspeh shoda na Opčinah je dokazal, kakor vsi njega predniki, da moč poštene besede in poštenih namenov vnelje srca bolj in bolj po vsej okolici. Ti pojavi uplívajo blažilno na srca rodoljubov, ker vzbujajo uverenje, da primernim delom in trudom vendar ohranimo to našo pozicijo. O shodu prinesemo seveda obširneje poročilo.

Pritožba pol. društva „Edinost“ proti postopanju komisarja Vidussa na shodih v Bazovici in na Opčinah so sicer nekako prehiteli dogodki z odredbo namestništva, katero se je magistratu edvzelo nadzorstvo nad društvi in shodi po okolici, in rešitvijo istega namestništva, oziroma redarstvenega vodstva — prijavljeno danes na prvem mestu — na pritožbo proti postopanju istega magistratnega organa na Proseku, vendar je prvo omenjena pritožba za naše okoličansko-tržaške razmere vsaj nekake zgodovinske in retrospek-

tivne važnosti, zbog česar jo prijavljamo tu doslovno. Priobčujemo pa jo tudi za to, da bodo videli naši ljudje, da je nastopila doba zahtevanja ter da nimalo ne mislimo več, da bi še nadalje gledali apatično, kako se kršijo narodna prava po okolici. Pritožba slove:

Visoko c. kr. namestništvo!

Dne 15. t. m. sklicalo je podpisano politično društvo „Edinost“ dva javna shoda in sicer enega ob 11. uri zjutraj na Bazovici, a drugega ob 3. uri popoldne na Opčine.

Na prvi in drugi shod delegiral je slavni mestni magistrat, česar si podpisano društvo ni moglo pričakovati, gosp. okrajnega načelnika Vidusso. Podpisano društvo bilo je namreč uverjeno, da po precedencijah gosp. Vidusso na shodu na Proseku 18. oktobra t. l., kateri shod je gospod Vidusso razpustil brez vsacega razloga potem, ko se je neopravičeno umešaval v razpravljanja govornika, bivšega mestnega in deželnega poslanca gosp. Frana Goriupa, slavni mestni magistrat pač ne bode več pošiljal na shode tega društva uradnike, kateri niso zmožni opravljati posel vladnega komisarja na takih shodih. In v istini shoda z dne 25. t. m. sta nov in eklatanten dokaz, da gosp. Vidusso ni na svojem mestu kakor vladni komisar na političnih shodih ter da je on na takih shodih bolj nevaren javnemu miru in redu, kakor naši okoličanski zborovalci. Na shodu na Bazovici zahteval je namreč gosp. Vidusso od predsednika shodu, gosp. dr. Ribač-a, v italijanskem jeziku, naj imenuje zapisnikarja, akcavno je videl, da g. dr. Rybač že zapisuje. Na opombo g. dr. Rybač-a, naj g. komisar govori na slovenskem shodu v slovenskem jeziku, odgovarjal je isti zopet v italijanskem jeziku, da uradni jezik magistrata tržaškega je italijanski ter da hoče on govoriti le v italijanskem jeziku, sicer se je pa zadovoljil z izjavo dr. Rybač-ovo, da zapisuje on sam ter s faktom, da je malo kasneje prišel gosp. Miha Kamsušič prevzel zapisovanje. Ko je pa neki zborovalec, gosp. Križmančič, posestnik iz Bazovice pritoževal se radi škode, katero trpi posestniki bazoviški vsled streljanja vojakov na tarčo na Bazovici v neprimernem času in da magistrat ne stori ničesar v tem pogledu v svojem delokrogu, ter ko je gosp. predsednik dal govorniku neka razjasnila, vmešaval se je gosp. Vidusso po svoji navadi brezpotrebno in proti predpisom, ki veljajo za politične komisarje, ki nadzorujejo zborovanja, v debato ter s tem provzročil nevoljo mej zborovalci.

Še bolj „eneirgično“ postopal je gospod Vidusso na shodu na Opčinah.

Predsednik temu shodu, gosp. dr. Gregorin, prosil je takoj začetkom zborovanja g. dr. Rybara, da vodi zapisnik, kar je ta tudi sprejel.

Gosp. Vidusso videl je, da gosp. dr. Ribač faktično vodi zapisnik, a vzlic temu zahteval je od g. predsednika v italijanskem jeziku, da imenuje zapisnikarja. Na odgovor gosp. predsednika, naj govori gosp. komisar v slovenskem jeziku, da je pa sicer že odredil, da se vodi zapisnik, imenovavši v to gosp. dr. Ribač-a, se gosp. Vidusso niti ni oziral, nego je še dvakrat ponavljal svoj zahtev v italijanskem jeziku, ne zmenè se za slovenski odgovor gosp. predsednika. Slednjič razpustil je zborovanje, menda iz vzroka, ker gospod predsednik ni izjavil v italijanskem jeziku, da je imenoval zapisnikarja, kar je ignoriral. To postopanje vzbudilo je opravičeno ogorčenje mej zborovalci. Ker se zborovalci niso razšli takoj, nerazumevši vzroka razpuščenja, poklical je gospod Vidusso takoj c. kr. žandarmerije v dvorano. Le pohlevnosti naših ljudij in odbora se je zahvaliti, da se ni dogodil nikak izgred na shodih na Bazovici in na Opčinah.

Ali za bodočnost podpisano društvo ne more nikakor prevzeti garancije, da se ljudstvo tako mirno ponaša, kakor do sedaj, ker je tudi našemu ljudstvu že mera polna.

Pritožuje se torej podpisano politično društvo proti postopanju gospoda okrajnega načelnika Vidusso na shodih istega društva, katero postopanje ni le naperjeno proti slovenski narodnosti v Trstu, nego je tudi kvarno ugledu vlade in institucije c. kr. žandarmerije, katera mora proti svojemu prepričanju izvrševati neutemeljene naloge magistratnega organa, kateri reprezentuje vladno oblast, prosi, naj visoko c. kr. namestništvo, kakor viša

politična oblast, ukrene potrebno, da se ne godè več take nezakonitosti, da komisariji, odposlani na shode političnega društva „Edinost“, govore v slovenskem jeziku, da se ne umešavajo v debate, držè se zakonskih in vladnih predpisov. Podrejeno prosi se, naj visoko c. k. namestništvo odredi v svojem delokrogu, da se gosp. Vidusso ne odpošlje več kakor zastopnik vlade na zborovanja političnega društva „Edinost“.

V Trstu, dne 19. novembra 1896.

Poročilo o sinočni seji mestnega sveta tržapriobčimo v današnjem večernem izdanju.

Bivši urednik „Edinosti“, pred kazensko Pre-turo. Danes se je vršila razprava proti bivšemu našemu odgovornemu uredniku, g. Juliju Mikoti, vsled obtožbe, uložene po Jakobu Valenčiču-Bucinu iz Podgrada radi vsebine nekega dopisa iz Podgrada od dne 22. aprila t. l., uvrščenega v 49. številki našega lista. V tem dopisu se je trdilo namreč, da je bil Jakob Valenčič-Bucin letos že dvakrat v sodnih zaporih ter da je bil letos obtožen radi tatvine. Obtožba proti uredniku bila je dvignjena v zmislu §. 1 čl. III z. od 15. oktobra. 1868 št. 142, kateri določa kaznivost odgovornega urednika radi zanemarjenja dolžne pažnje o uvrščevanju spisov v list. Tožitelja je zastopal koncipijent in substitut dr. Martinolič-a g. dr. Cosulich, obtoženega urednika je pa branil g. dr. Gregorin, a razpravo je vodil gospod adjunkt dr. Giacomelli. Razprava je dokazala, da je bil tožitelj res petkrat v zaporu radi prestopka razšaljenja časti, toda letos samo enkrat. Nadalje se je dokazalo, da je bil tožitelj res letos v preiskavi radi tatvine, da je bil pa oproščen v prvi instanci in na pritožbo državnega pravdnika proti oproščenju tudi v drugi instanci. Ozirom na te rezultate razprave omejil je tožitelj obtožbo le na dejstvo, da je okrivljeni dopis trdil, da je bil tožitelj letos dvakrat v zaporih, dočim je bil letos le enkrat v zaporu. S tem, da je zakrivil tožitelj radi objavljanja izmišljenih ali krivo zasukanih prigodov pregrešek po §. 488 k. z., storjen tiskopisom, oziroma, ker se je moral sprejeti kakor verjeten zagovor urednika Mikote, da ni prečital dotičnega dopisa, prestopok zanemarjenja pažnje. Zahteval je torej obsodbo urednika v primerno globo, v troške in objavo razsodbe na prvem mestu lista, in sicer v italijanskem jeziku. Branitelj dr. Gregorin je izvajal v imenu radi bolezní nedošlega bivšega urednika, da se v tem slučaju nikakor ne da govoriti o izmišljenih ali zavijanih prigodbah, ker je dokazno, da tožitelj ni bil obsojen le dvakrat, nego celo petkrat, kar izhaja iz ekstrakta o prebitih kaznih. Temu, da je bil tožitelj letos kaznovan le enkrat a ne dvakrat, se pač ne sme pripisovati one važnosti, kakor jo pripisuje tožitelj. Okrivljen dopis je hotel le splošno konstatirati, da je bil tožitelj večkrat obsojen; in ravno narobe: reče se lahko, da je trdil dopis še manje, nego je nesnično, ko je povdajal, da je bil tožitelj obsojen 2krat, dočim je bil obsojen petkrat. Manjka torej oni kaznivi namen, katerega zahteva §. 488 kazenskega zakona. Navedba, da je bil tožitelj dvakrat kaznovan, dala bi se k večjemu kvalifikovati kakor prestopok po §. 497 k. z. (oponašanje prestane kazni). To kaznivo dejanje ostane prestopok tudi, ako je storjeno tiskopisom. §. 1. člena III. zakona od dne 15. oktobra 1868. št. 142 kaznuje pa odgovornega urednika zaradi zanemarjenja pažnje le tedaj, ako je vsled tega zanemarjenja prišel v list spis, katerega vsebina ustanovlja kako hudodelstvo ali kak pregrešek. Gosp. Mikoto torej tudi v tem obziru ni kaznovati. Za neprevišeni slučaj pa, da bi slavno sodišče bilo nasprotnega menenja, zdelo se je branitelju neopravičeno zahtevanje, da „Edinost“ pri-nese eventuelno obsodbo v italijanskem jeziku, kateri ni jezik lista. Po repliki in dupliki izrekla se je razsodba, s katero je bil gosp. Mikota oproščen iz razlogov, navedenih po branitelju.

Pozor! Opozarjamo naše čitatelje na oglaš „Mejnarodni panorama“ na četrti strani — serja jako interesantna — torej ne zamudite.

Kužne bolezni v tržaški občini. V tednu od 14. do 21. t. m. je bilo prijavljenih v področju mestne občine tržaške 21 slučajev davice (prejšnji teden je bilo 35 slučajev), 11 sl. legárjeve mrzlice, 14 sl. škpic, 2 sl. škrlatice in 1 sl. kózic. Umrlo so 3 osebe za škpicami, 1 za škrlatice, 2 za davico in 2 za legárjevo mrzlico.

Deficit milenijske razstave. Francoski listi javljajo, da znaša deficit ogerske milenijske razstave preko pet milijonov frankov. Za pokritje tega primanjkljaja mora žrtvovati Hrvaška „v proslavo milenijske“ kakih 150.000 gl. In to za čast, ker ima „pogodbo“ z Madjarsko.

Točna informacija. Rimski „Messagero“ je prinesel te dni svojim čitateljem to-le klasično vest: „Kakor javlja „Wiener Zeitung“, zboljšali so se odnosi med Avstrijo in Ogersko toliko, da se more za gotovo pričakovati že pripravljeno zvezo teh dveh držav“. — Mar se ni ta notica zakasnila nekoliko?

Umetalni udje za italijanske črnce. Italijanska družba Rdečega križa je dala napraviti umetelnih rok in nog za 350 Aškercev, katerim so Abesinci posekali ude. Ista družba se je obvezala obnoviti te umetelne ude, kadar bude treba.

90letnica osvobodjenja Belegrada. Dne 19. decembra t. l., bo 90 let, odkar je Karagorjević osvojil Beograd od Turkov. Meščani se pripravljajo, da svečano praznujejo ta dan.

Tedenska statistika tržaška. V tednu od 8. do 14. t. m. rodilo se je v tržaški občini 65 zakonskih otrok (29 moških, 26 ženskih) in 14 nezakonskih (8 moških, 6 ženskih). Razven teh jih je bilo 8 mrtvorojenih. — V isti dobi je umrlo 66 oseb (42 moških, 24 ženskih). — Zdravniški izkaz navaja med vzroki smrti 4 slučaje daviče, 2 sl. lęgarja, 9 sl. jetike, 9 sl. vnetja sępnih organov, 4 sl. kępi, 2 sl. smrti po naključju itd.

Italijansko-brazilska pogodba. Rimska „Agenzia italijana“ javlja, da so v petek (20.) podpisali pogodbo med Brazilijo in Italijo, na katere temelju je določiti odškodnino italijanskim podanikom, ki so trpeli gmotno škodo povodom poslednje gonje na Italijane, uprizarjene v S. Paolu in Santosu. Ker bo Brazilija v smislu te pogodbe morala plačati prilično izdatno svoto, bo ęmožno pogodbo ratifikovati še-le potem, ko jo je odobril braziljski parlament. „Agenzia italijana“ se nadeja, da kljub agitaciji proti tej pogodbi parlament odobri isto, da se izogne nadaljnim sitnostim.

Koledar. Danes (24.): Janez od križa, spozn.; Flora, mučenica. — Jutri (25.): Katarina, dev., muč.; Jukunda, muč. — Polna luna. — Solnce izide ob 7. uri 14 min., zatoni ob 4. uri 17 min. — Toplota včeraj: ob 7. uri zjutraj 8-5 stop., ob 2 pop. 12 stop. C.

Loterijske številke, izrečane dnę 21. t. m.:
Linc 88, 48, 14, 61, 17.

Najnovejše vesti.

Dunaj 23. Včeraj je bil sklical predsednik poslanske zbornice, Chlumecy, na željo ministerskega predsednika grofa Badenija načelnika klubov in skupin poslancev v konferenco. Grof Badeni je izrekel v imenu vlade željo, da naj se o sklepanju v zbornici ne določi termin, kedaj imajo stopiti v veljavo predloge za popoljšanje plač uradnikov in profesorjev (1. juli 1897.), kajti vlada ne more vsprejeti tega termina, ker potrebščina ni dovoljne pokrita.

Beligrad 22. Povedniti so napravile mnogo škode. Nove poplave napravile so v obsegu Morave nove škode. Podporni odbor nameruje obrniti se posredovanjem srbskega konzulata na inozemstvo za pomoč.

Rim 21. Papež je danes vsprejel v avdijencijo avstro-ogerskega odposlanika, grofa Revertero in njega obitelj.

Poslano.*)

Odperto pismo.

Preblagorodnemu gospodu Janku Pajku, doktorju modroslovja, c. kr. gimn. profesorju itd. itd. na Dunaju.

Dasi sem prečital doslej še le dva članka Vašega krasnega, zares duhovitega odgovora na kritiko „Dunajski borb“ velecenjene Vaše gospe soproge, pišem Vam vendar že danes. Iz vseh dosedanjih Vaših besedij posnemam namreč, da se tako grozno togotite in pačite nad ono oceno, da se — prav iskreno povedano — bojim zelo za Vaše zdravje. Ker imate familijo, ker ste plodovit nemški modroslovec in zares jako fin estetik, škoda bi bilo Vašega zdravja še tem bolj. Naj Vam torej v informacijo že danes povem:

I. da tiste kritike nisem jaz pisal, nego mlad pesnik slovenski in vrli sotrudnik „Ljubljanskega Zvona“;

II. da tudi „portr. karikatur“ nisem jaz sam pisal, nego še trije ugledni pesniki in pisatelji „Lj. Zvona“.

*) Za stvari pod tem naslovom uredništvo is toliko odgovarja kolikor mu postava velja.

Konstatujem pa, da se z ono oceno do malega strinjam in da želim slovenskemu slovstvu še mnogo toli stvarnih, temeljitih in pravičnih kritik, kakor je bila ona g. a. „Josipa Poljanca“. — Istotako konstatujem, da sem na sotrudništvo pri „karikaturah“ še vedno ponosen, dasi so zbudile marsikoga po pravici prav do živega... Svoje „karikature“ seveda nisem sam napisal; sicer bi se bil morda naslikal vsaj polovico toli lepega, duhovitega in zanimivega, kakor ste naslikali Vi, preblagorodni gospod doktor, — kolikokrat že? — svojo milostljivo ženko.

Na vsa ostala osebna, čęsto otročja, vedno pa značilna, nervozna napadanja Vaša na mojo osebo, na moje slovstveno delovanje, pa morem odgovoriti le z ignoriranjem. Na Vaše stališče me ne dobite nikdar; z Vašim orožjem se jaz ne bodem boril nikoli! Kako velik estetik in kritik ste, o tem je itak ene misli ves slovenski svet; trebalo ni za to niti znane Levce-Levstikove brošure. O moji struji in o mojih spisih pa so pisali in govorili že drugačni slovstveniki, katerim ne segate niti do kolen — nę, seveda precej drugače!

„Kdor hoče pošteno delati za narod, mora imeti v srca močno ljubezen do njega in pa — debelo kožo“, mi je pisal g. prof. Stritar, katerega ste včasih prav kakor mene blatili na vse načine. In jaz imam prve in — hvala Bogu — drugo tudi! Mislim si torej na Vaša in vsa bodoča taka napadanja svojih spisov vedno le z Goethejem:

„Pustimo pse, naj lajajo
To kaže le, da jaha mo!“

Vaše najvne groznje, da me Vaša milostljiva ovekoveči v enem bodočih svojih romanov, se prav odkritosręno veselim. Domišljam si namreč, da nisem ravno tako slab model; nę, vendar se bojim, da nima milostljiva niti — realistične sile, da bi me pogodila i po duhu, i po srcu, i po zunanosti prav in pravično. Nę, seveda, če hoče v svoji literarni kuhinji po svoji navadi zvariti nekako idealno-„realistično“ karikaturu o meni, svobodno ji! V svesti sem si pa, da bi „zadel“ jaz — Vaju plastičnejše in tipičnejše. (To sem domišljavec, kaj, g. doktor? Toda: „le bedaki so pohlevni“).

Končno naj Vam čestitam na zares temeljiti in duhoviti študiji o nedvomno še duhovitejših delih Vaše gospe soproge. Tako lepo in obširno, tako navdušeno in bojvito ne zna in ne more pisati o Pavlini Pajkovi nihče, kakor Vi, njen moč. Vsekakor Vam mora biti čitateljstvo „Edinosti“ hvaležno — vsaj za zabavo!

Naj bo pa že kakor koli: Bog živi Vas in Vašo premilostljivo še mnoga mnoga leta vsaj nam „novostrujarem“ za — kritiko!

Fran Govękar.

Trgovinske brošurke in vesti.

Belgrad 22. Pšenica za jesen — — — — —
spomlad 1896 8.19 do 8.20 Oves za spomlad 6.08—6.09.
Kk za spomlad 6.89—6.91. Koruza za maj-juni 1897. 4.18-4.14
Pšenica, nova od 7. m. kil. f. 8.20—8.25 od 7. m. kil.
8.30—8.35 od 80 kil. f. 8.35—8.40 od 81. kil. f. 8.45
8.50 od 82 kil. for. 8.55 8.60. Jedmen 8.10—8.11
prose 5.65—6.10.

Pšenica: Dobro ponudba, omejeno povpraševanje. Predaja 20000 met. stot. po trdnih cenah. Vreme: lepo.

Praga. Centrifugal novi, postavljene v Trst s carino vred odpošiljatev procej f. 33.75 34.— Concase 34.75—35.— Četvorni 36.— — — — — V glavah sodih 37.50—
Havre. Kava Santos good average za november 81.— za mare 81.75.

Hamburg. Santos good average za november — — — za dec. 50-25. za mare 1897. f. 51.25, za juli 52.—

Dunajska borza 23. novembra 1896

	danes	dne 19.
Državni dolg v papirju	101.30	101.35
„ „ v srebru	101.20	101.30
Avstrijska renta v zlatu	122.65	122.60
„ „ v krunah	101.—	101.05
Kreditne akcije	368.—	364.60
London 10 Let.	119.90	119.95
Napoleoni	9.53	9.50
20 mark	11.78	11.78
100 Italj. lir	45.15	45.15

Tręne cene

(Cene se razumejo na debele in s carino vred.)

Domađi pridelki.

Fidel:	Koka	100 K.	10.50	10.75
Mandoloni	„	„	9.75	10.—
avetlorudeči	„	„	„	„
temnorudeči	„	„	„	„
kanarček	„	„	„	„
bohinjski	„	„	9.50	9.75
beli veliki	„	„	„	„
„ mali	„	„	9.—	9.50
zeleni, dolgi	„	„	9.50	10.—
„ okrogli	„	„	9.—	9.25
mešani hrvaški	„	„	7.25	7.50
„ štajerski	„	„	„	„
Maalo fino štajersko	„	„	65.—	70.—
Jedmen št. 10	„	„	8.75	9.—
„ 9	„	„	9.75	12.—
„ 8	„	„	11.50	11.75
Zelje kranjsko	„	„	5.50	6.—
Bepa	„	„	„	„
Krompir	„	„	2.25	2.50
Prose kranjsko	„	„	8.—	8.25
Leča, kranjska	„	„	„	„
speh ogerski	„	„	62.—	64.—
Mast	„	„	52.—	53.—
Kava Mocca	„	„	165.—	166.—
Ceylon Plant. fina	„	„	172.—	173.—
„ Perl	„	„	182.—	184.—

Portorico	100 K.	165.—	167.—
Java Malang	„	152.—	154.—
Guatemala	„	„	„
San Domingo	„	154.—	156.—
Malabar Plant	„	„	„
„ native	„	„	„
Laguayra Plant	„	„	„
„ native	„	„	„
Santos fini	„	120.—	124.—
„ srednje fini	„	118.—	120.—
„ srednji	„	112.—	114.—
„ ordinar	„	106.—	108.—
Rio oprani	„	„	„
„ najfiniji	„	12.—	128.—
„ srednji	„	110.—	114.—
Slękor Centrifugal I. vrste	„	34.50	—
Concase	„	35.50	—
„ v glavah	„	37.25	—
razkosani	„	36.—	—
215 italijanski fini	„	26.—	26.50
„ srednji	„	24.50	25.—
Japan fini AAA	„	18.25	—
„ srednji	„	17.—	—
Rangoon extra	„	13.50	14.—
I.	„	11.—	11.50
II.	„	10.25	10.50
Petrolaj ruski v sodih	„	19.75	—
„ v zabojih od 29 kil.	„	6.15	—
Olje italijansko najfinije	„	62.—	64.—
„ srednje	„	57.—	59.—
bombažno, amerik.	„	31.—	32.—
dalmatinsko	„	31.—	32.—
Limon Mesinski	„	4.—	5.—
Pomaranęe	„	3.—	5.—
Mandeljaj Dalmatinski	100 K.	„	„
„ Bari	„	60.—	62.—
Pinjoli	„	87.—	89.—
Bošid Dalmatinski novi	„	7.—	7.25
„ Pulješki	„	5.—	5.25
„ okve Pulješke	„	12.—	12.25
„ Grške v venoih,	„	12.—	12.25
Sultanije	„	46.—	54.—
Vamperil novi	„	27.—	28.—
Olje	„	„	„
Polenovke srednje velikosti	„	48.—	49.—
„ velike	„	47.—	48.—
„ male	„	48.—	49.—
Slaniki v velikih sodih	„	13.—	—
„ 1/2	„	„	„
Šęplo	„	„	„

ZELEZNISKI VOZNI RED.

a) **Državna železnica.** (Postaja pri sv. Andreju
Od dnę 1. oktobra 1896.

ODHOD:
6.30 predp. v Herculje, Ljubljano, na Dunaj, v Beljak.
8.35 „ v Herculje, Rovinj, Pulj, Divaęo in na Dunaj
4.40 popol. v Herculje, Divaęo, Dunaj Pulj in Rovinj.
7.30 „ v Herculje (in od Herculj brzovlak v Pulj, Divaęo, na Dunaj, v Beljak.)

Lokalni vlak ob praznikih:
8.20 popol. v Divaęo.

DOHOD:
8.05 predp. iz Ljubljane, Divaęo. Herculj.
9.50 „ iz Pulja, Rovinja.
11.15 „ iz Herculj, Ljubljane, Dunaja.
7.05 popol. iz Pulja, Ljubljane, Dunaja.
9.45 „ brzovlak iz Pulja, Rovinja, Dunaja, Beljaka Ljubljane.

Lokalni vlak ob praznikih:
8.35 popol. iz Divaęo.

b) **Južna železnica** (Postaja južne železnice.)
Od dnę 1. oktobra 1896.

ODHOD:
7.45 predp. brzovlak na Dunaj, svesa z Reko.
8.25 „ brzovlak v Nabrežino, Benetke, Rim.
9.— „ omnibus v Nabrežino, Videm, Benetke in Verono.
9.55 „ poštni vlak na Dunaj, svesa z Pešto in Zagrebom.
12.50 popol. omnibus v Kormin.
4.40 „ omnibus v Nabrežino, Videm, Rim.
6.20 „ poštni vlak na Dunaj, svesa z Reko.
8.05 „ brzovlak na Dunaj, svesa z Pešto, Reko
8.05 „ brzovlak v nabrežino, Videm, Rim.
8.45 „ mešani vlak v Nabrežino, Videm, Rim.
10.— „ mešani vlak do Mürzschlaga.

DOHOD:
6.45 predp. mešani vlak iz Mürzschlaga, Beljaka, itd.
7.30 „ mešani vlak iz Milana, Vidma, Nabrežino.
8.35 „ brzovlak iz Kormina.
9.25 „ brzovlak z Dunaja.
10.30 „ poštni vlak z Dunaja, svesa z Reko.
10.35 „ brzovlak iz Rima, Benetk.
11.20 „ omnibus iz Rima, Benetk, Nabrežino.
5.40 popol. poštni vlak z Dunaja.
7.35 „ omnibus iz Verone, Kormina, Nabrežino.
8.41 „ brzovlak iz Milana, Benetk, Vidma, Nabrežino; —
8.55 „ brzovlak z Dunaja svesa z Reko.

Tedenski vlak:
ODHOD.
7.50 pop. (sreda) ekspres v Ostende.
DOHOD.
9.— predp. (sreda) ekspres iz Ostende.

Zdravljenje krvi

Čaj „Tisęčerni svet“ (Milleflori).
Člati kri ter je izvrstan sredstvo proti nim sludajem, če peče v želedu, kakor proti slabemu probavljanju in hemoroidam. Jeden omot za zdravljanje, stoji 50 nę, ter se dobiva v odlikovani lekarni

PRAXMARER „Ai due Mori“ Trst, veliki trg.